

Odkud se berou správné ideje? (Mao Ce-Tung, 1963)

Text je převzatý z knihy *O praxi a rozporu* od nakladatelství Grimmus z roku 2011. Děkuji především překladatelům Karlu Goldmannovi, Janu Sušerovi a Jarmile Fromkové za úžasný překlad. Žádám proto čtenáře našich stránek o zakoupení fyzické kopie této knihy, abychom podpořili všechny kdo na ní pracovali. <https://sok.bz/edice/o-praxi-a-rozporu>

Tato stat' pochází z „Návrhu rozhodnutí ÚV KS Číny o některých problémech v našem současném zemědělství“, který byl napsán pod dohledem soudruha Mao Ce-tunga. Tento úryvek byl napsán přímo soudruhem Mao Ce-tungem.

Odkud se berou správné ideje? Padají snad z nebes? Ne. Jsou vrozené myslí? Ne. Přicházejí ze společenské praxe a jen z ní samotné. Rodí se ze tří druhů společenské praxe: úsilí ve výrobě, třídního boje a vědeckého experimentu. Je to společenské bytí člověka, co determinuje jeho myšlení. Uchopeny masami jsou správné ideje charakteristické pro pokrokovou třídu přeměněny v materiální sílu, která mění společnost i svět. Ve své společenské praxi lidstvo zažilo mnoho různých druhů bojů a nabylo bohatých zkušeností, poučeno z úspěchů i vlastních chyb. Nespočetné jevy objektivního vnějšího světa se zrcadlí v mozku člověka prostřednictvím jeho pěti smyslů — zraku, sluchu, čichu, chuti a hmatu. Vědění je nejprve vnímáním. Skok k pojmovému vědění, čili k idejím, se odehrává, jen pokud se nahromadil dostatek smyslového vědění. To je procesem myšlení. Jedná se o první fázi celkového procesu myšlení, fázi vedoucí od objektivní látky k subjektivnímu vědomí, od existence k idejím. Zda lidské vědomí či ideje (včetně teorií, politiky, plánů a předsevzetí) reflektují principy objektivního vnějšího světa správně či nikoli, nebylo v této fázi ještě prokázáno, protože v této fázi se nelze ani ujistit, zda vůbec jsou či nejsou správné. Druhá fáze procesu poznání vede od vědomí zpět k látce, od idejí zpět k existenci, přičemž vědomosti získané během první fáze se aplikují na společenskou praxi, aby se zjistilo, zda teorie, politika, plány nebo předsevzetí vedou k předpokládanému cíli. Obecně řečeno platí, že ty, které uspějí, jsou správné, a ty, které selžou, správné nejsou. To obzvláště platí pro lidský zápas s přírodou. Ve společenském boji utrpí občas síly představující pokrokovou třídu porážku — nikoli však proto, že by jejich ideje byly nesprávné, ale proto, že na miskách vah soupeřících sil nejsou pro daný okamžik tak silné, jako síly reakční. Jsou proto dočasně poraženy, ale dříve či později budou úspěšné. Lidské vědění vykonává další skok prostřednictvím ověření praxí. Tento skok je mnohem důležitější než skok předchozí, neboť může prokázat správnost nebo nesprávnost prvního skoku v myšlení, čili idejí, teorií, politiky, plánů a předsevzetí zformulovaných v průběhu reflexe objektivního vnějšího světa. Není jiné cesty jak ověřit pravdivost. Navíc jeden a jediný důvod proletariátu v poznávání světa je: změnit jej. Často ale správné poznání přichází až po mnohém opakování procesu vedoucího od látky k vědomí a zpět k látce, čili z praxe k vědění a znovu zpět k praxi. Taková je marxistická teorie poznání, teorie poznání dialektického materialismu. Mezi našimi soudruhy je mnoho těch, kteří této teorii poznání ještě stále nerozumí. Když jsou dotázáni, odkud se vzaly jejich myšlenky, názory, politika, metody, plány a závěry, výřečné proslovy a dlouhé články, považují tuto otázku za podivnou a nejsou schopni ji zodpovědět. Navíc nechápou, že látka se může transformovat ve vědomí a vědomí v látku, ačkoli takové skoky jsou každodenním jevem. Proto je nezbytné naše soudruhy vzdělávat v teorii poznání dialektického materialismu, aby mohli své myšlení správně určovat, zlepšili se v průzkumu, studiu a učení se ze zkušenosti, překonávali těžkosti, činili méně

chyb, vykonávali svou práci lépe a zápasili tvrdě, aby vybudovali z Číny velkou a mocnou socialistickou zemi a pomohli tak širokým masám utlačovaných a vykořisťovaných po celém světě naplnit naši velkou internacionální povinnost.